

Samen werken aan minder logistieke afstand tussen boer en bord

Ruim een kwart van alle logistiek in de Metropoolregio Amsterdam is voedselgerelateerd. En vrijwel elke organisatie heeft ermee te maken. Logisch dus dat veel partijen onderzoeken hoe we voedselstromen slimmer en schoner kunnen organiseren. Tijdens de laatste GDZES-meetup van het jaar deelden zij ideeën en ervaringen én vroegen ze om input.

Alleen al omdat de bedrijfskantine dagelijks verse producten geleverd krijgt, heeft vrijwel elke organisatie in de Metropoolregio Amsterdam iets met voedsellogistiek te maken. En dus kunnen we niet om het onderwerp heen als we streven naar zero-emissie stadslogistiek.

“Van afvalverwerkers tot pakketbezorgers en de bouwsector: iedereen kan aan dit onderwerp bijdragen”, zegt Richard Hoving bij het begin van de meetup. Hoving is Challenge lead mobiliteit en trekker van de Green Deal Zero Emissie Stadlogistiek (GDZES MRA) bij de Amsterdam Economic Board. Bijna zestig logistiekprofessionals en ervaringsdeskundigen hebben zich deze middag digitaal verzameld om inspiratie op te doen en kennis te delen.

Voedsel Verbindt

Carlo Verhart van Voedsel Verbindt is de eerste spreker en vertelt hoe zijn stichting probeert bij te dragen aan een regionaal, duurzaam en circulair voedselsysteem. Slimme voedselstromen en schoner transport is een van de zes thema's waar de stichting zich mee bezighoudt. “In onze regio wonen 3 miljoen mensen die samen dus 9 maaltijden per dag nuttigen. Dat is nogal wat”, zegt Verhart. En: “Een gemiddelde Amsterdamse maaltijd reist zo'n 30 duizend kilometer. Dat moet toch anders kunnen.”

Voedsel Verbindt kijkt nadrukkelijk niet alleen naar de last mile, maar ook naar de first mile. Verhart laat alvast wat oplossingsrichtingen zien voor een duurzamer voedselsysteem. Een foodhub aan de rand van de stad bijvoorbeeld. Een ander idee is de future farm, een boerderij aan de rand van de stad met zowel veeteelt als landbouw, waarvandaan alles direct de stad in vervoerd kan worden. Urban farming & distribution is een derde richting die Voedsel Verbindt onderzoekt: waar groente en fruit op gebouwen in de stad wordt verbouwd. “Maar de vraag is natuurlijk of dat gaat helpen om de stad leefbaar en bewoonbaar te houden.”

Meet weten over of meedoen met Voedsel Verbindt? Neem direct contact op met Carlo Verhart via: info@voedselverbindt.nl

Een gefragmenteerde markt

Kees-Willem Rademakers is docent-onderzoeker aan de Hogeschool van Amsterdam en neemt ons mee langs de kansen en uitdagingen voor slimme voedsellogistiek. De cijfers zijn in elk geval niet mis te verstaan: dagelijks rijden er zo'n 300.000 voertuigen die voedsel vervoeren door de regio. “Er is een hele wirwar van logistieke bewegingen. Het is daarbij onze taak om te onderzoeken: hoe lopen die bewegingen precies? En hoe kunnen we ze beter organiseren?”

Samenwerking is de sleutel tot succes, betoogt Rademakers. “Bij de GDZES MRA zijn vooral koplopers en innovatieve partijen actief. Dat is mooi, maar de markt is gefragmenteerd. We moeten de kleine, lokale foodpartijen meekrijgen. Daar is weinig logistieke kennis en ze werken nauwelijks samen. Tegelijkertijd is er angst voor disruptie van de waardeketen.”

Nu is het moment om een collectief logistiek systeem te organiseren met bedrijven, overheden en kennisinstellingen, stelt Rademakers. De HvA gaat daarom de komende jaren veel onderzoek doen naar

korteketenlogistiek. “We gaan op zoek naar nieuwe logistieke systemen voor stadslogistiek, naar first-mile-uitdagingen, naar nieuwe businessmodellen.” Kees-Willem is te bereiken via k.w.j.f.rademakers@hva.nl

Dertje Meijer is directeur van (coöperatie-in-oprichting) Food Center Amsterdam en herkent veel uit het verhaal van Rademakers. “Wij willen ook stedelijke distributie opzetten. Maar wat moeten we dan allemaal opzetten? Hebben we daarvoor een fysieke locatie nodig of kunnen we dit met IT organiseren? Volgend jaar gaan we hiervoor met een pilot starten. De kennis daaruit zal ik zeker met jullie delen.”

Ontketen de korte keten voor catering

Susanne Balm en Melika Levelt van de HvA vertellen verder over het onderzoek naar korte ketens. Een deelonderzoek wordt bijvoorbeeld ‘Ontketen de korte keten voor catering’. “Vanuit overheden is ook veel interesse voor dit onderwerp”, zegt Levelt. “Zo hebben het Rijk en de provincies de Green Deal Catering ondertekend. Ook de gemeente Amsterdam doet mee.”

Het doel? Minder afstand tussen boer en bord, minder kilometers en minder schakels. En dat heeft ook effect op bijvoorbeeld de verdiencapaciteit van de boer, op het milieu, op bewuster met eten omgaan, een betere machtsbalans in de keten. “Niet zo gek dus dat we hier iets mee willen: er worden veel positieve effecten verwacht”, zegt Balm.

De strategie is om vanuit concrete ketens te zoeken naar logistieke innovaties. De onderzoekers willen daarom vier casestudies gaan doen, waarbij ze een afnemer, een cateraar, een vervoerder en een producent intensief gaan volgen.

Heb je een idee voor het onderzoek naar korte ketens? Of wil je meehelpen? Meld je dan bij Susan Balm s.h.balm@hva.nl of Melika Levelt m.levelt@hva.nl

Enjoy Today bij de UvA-HvA

In drie breakout sessies wordt er verder ingezoomd op deelonderwerpen. Zo laat Guido Meijer zien hoe de UvA en HvA hun catering organiseren met Enjoy Today in de tientallen gebouwen die ze hebben in de stad. “We proberen ondernemerschap te organiseren bij de leveranciers met als hoofddoel een tevreden consument. Daarom onderzoek we ook continu de tevredenheid onder studenten en medewerkers.”

Aan het einde van zijn verhaal vraagt iemand naar de verbinding met de horeca in de buurt. “Daar hebben we ons tot nu toe niet echt op gericht, maar het is zeker een interessante gedachte om met keukens in de buurt samen te werken”, zegt Meijer. “Bijvoorbeeld met hotels”, vult een ander aan. “Die hebben overdag een keuken die nauwelijks gebruikt wordt. Misschien is er wel een extra dienstverlening denkbaar.” Meijer: “Dat past zeker goed bij de gedachte om het aantal vierkante meters in onze panden voor horeca en opslag terug te brengen.”

VersTrade

Muhanad Alshali is mede-eigenaar van VersTrade, een platform dat producenten, boeren en importeurs in het hele land rechtstreeks met de horeca verbindt. “De afnemer kan zo via één platform rechtstreeks bestellingen plaatsen voor uiteenlopende producten bij verschillende partijen en krijgt daarvoor één factuur”, legt Alshali uit.

VersTrade heeft verschillende hubs in het land en probeert de logistiek dus ook zo slim mogelijk te organiseren. Horecabedrijven die voorheen verschillende leveranciers aan hun deur kregen, krijgen nu bijvoorbeeld nog maar een levering. Veel gaat al goed, maar Alshali heeft nog wel wat handen nodig om zijn platform nog slimmer te organiseren. Zijn hulpvraag is hoe we de horeca zo ver krijgen dat ze de logistieke component gaan meenemen in bestelgedrag. De antwoorden liepen uiteen van meer inzetten op verleiding tot het ontwikkelen van financiële triggers. Wordt vervolgd!

Local2Local

Local2Local wil met korte voedselketens de relatie tussen consumenten en boeren versterken. “Zo willen we ecologische, economische en maatschappelijke impact creëren zegt Mark Frederiks. Local2Local is daarbij niet de enige partij: ook in andere regio’s wordt er gewerkt aan kortere ketens. “In de Taskforce Korte Ketens zijn we van elkaar aan het leren, instrumenten aan het delen. Als we dat blijven doen, kan het zomaar eens gebeuren dat we dit varkentje gaan wassen.”

In hoeverre maakt Local2Local gebruik van bestaande groothandels als Sligro en Bidfood, vraagt iemand. “Hebben jullie ernaar gekeken om die als distributiehubs te gebruiken? Of om die te bewegen meer lokaal in te kopen?” “Zij zijn zeker een relevante partij”, zegt Frederiks. “Maar ze zijn niet leidend: hun systeem is gebaseerd op efficiency en op zoveel mogelijk afzetten. Dat sluit niet helemaal aan bij waar wij naar op zoek zijn: een zo slim mogelijk ecosysteem. Ik hoop dat ze over een paar jaar aanhaken.”

Doe mee!

Terug in de gezamenlijke digitale vergaderruimte trakteert Walther Ploos van Amstel zijn toehoorders op wat final thoughts. “De first mile lijkt een groter probleem te worden dan de last mile”, stelt hij onder meer vast. En: “In de logistiek verdienen we alleen met rust, reinheid en regelmaat geld. Dat moeten we dus ook bij alle innovaties in gedachten houden.” Zijn advies: “Denk groot, leg de lat hoog en focus je niet per se op de beste technologie, maar op de bestwerkende oplossingen voor de klant. Mijn boodschap aan iedereen: doe mee!”

Chat

Hieronder zie je de levendige chat waar tijdens de Meetup een hoop vragen werden gesteld en nuttige informatie werd gedeeld. Op deze manier kan je het nog een keer rustig teruglezen.

15:59:37 From Falco Bloemendal : word er gekeken naar andere steden, zoals parijs?

15:59:52 From Micha Sijtsma : Het Foodcenter in Amsterdam is toch al zo'n mooi voorbeeld van een City FoodHub?

15:59:52 From nanko Boerma : vroeger hadden we de markthallen; nu de foodhubs. Is dat eigenlijk het zelfde of iets nieuws?

16:01:17 From Carlo Verhart : Kun je Voedsel aanbieders bundelen voor de logistiek? Cooperatie?

16:01:27 From Rachel : Staan boeren er voor open om samen te werken? Is er al een inventarisatie gedaan? En gaat het onderzoek over het business to business of ook naar de consument?

16:02:13 From Thieme Hennis : Volgens mij wordt er een uitwisseling voorbereid naar Parijs bij gemeente Amsterdam (directie EZ) in Q3 2021

16:02:34 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : EU samenwerking. Op veel vlakken. Een voorbeeld <https://www.smartchain-h2020.eu/>

16:03:07 From Carlo Verhart : Wat kunnen we leren van het bestaande systeem voor voedsel distributie?

16:03:48 From Susanne Balm : @Dertje, wie pakt de regie bij jullie roadmap/pilot?

16:04:42 From Arzien : is er inventarisatie gedaan bij de groothandels zoals Sligro en Bidfood die de markt in handen hebben of ze lokale producten mee kunnen nemen, puur als doorlevering (anders verlies je teveel marge)

16:05:18 From Dertje Meijer : In een uitwisseling naar Parijs naar het Food Center aldaar zijn wij vanuit het Food Center Amsterdam zeer geïnteresseerd.

16:06:34 From Andreas Oerlemans : Onlangs is er door de Rabo Food Forward track een initiatief gelanceerd 'Lokaal Food Kanaal' : <https://www.youtube.com/watch?v=iNDqbZxoIa0>. We dragen graag ons steentje bij en schuiven graag aan bij een mogelijk samenwerkings verband.

16:06:44 From Kees-Willem : @Arzien: ja, zowel Macro als Bidfood zijn actief met specifieke proposities en logistiek voor korte ketens. De grote vraag is hoe dit kostendekkend/ concurrerend te kunnen doen.

16:08:22 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : Er is samenwerking met gemeente Amsterdam en Climate KIC en EIT urban mobility rondom stadslogistiek. Hierbinnen is verbinding naar de andere Metropool regio's. Ik ga hier zodadelijk ook over presenteren.

16:09:45 From Falco Bloemendal : https://nl.wikipedia.org/wiki/Rungis_Leuk om eens te kijken.

16:16:12 From Bart de Roos : als platform (Easy-Dish) zouden wij hieraan graag mee willen doen.

16:16:20 From nanko Boerma : hebben jullie met de boeren van amstel gesproken?

16:17:38 From Rachel : Kijken jullie dan alleen naar de logistieke partijen of ook naar de logistieke oplossingen? En in hoeverre zijn deze partijen die geïnteresseerd zijn ook bereid om te werken naar nieuwe business

16:17:43 From Rachel : businessmodellen?

16:17:58 From Ellen Vervoort-Nijssen : Klopt het dat de hele retail er tussenuit is en niet deelnemen in de projecten?

16:18:27 From Andreas Oerlemans : Volgens mij zou de horeca er ook bij betrokken moeten worden

16:18:30 From Rachel : Precies... de schakels die geen waarde toevoegen, kunnen ook ertussenuit

16:18:36 From Melika : Inderdaad. We werken met cateraars en overheids/bedrijfsrestaurants als tussenhandel.

16:18:43 From Melika : retailer

16:19:11 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : Zie deze video van de regionale alliantie MRA <https://www.youtube.com/embed/coDSeMrfw18>

16:19:49 From Ellen Vervoort-Nijssen : Hebben jullie ook met de Herenboeren gekeken?

16:19:57 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : Boeren van Amstel, Groenehart, Flevofood, Local2local boeren, Texelse boeren en vier IJmuiden zijn onderdeel van de samenwerking

16:20:10 From akker02 : Wij hebben bij Aeres veel contact met Herenboeren.

16:20:58 From akker02 : Herenboeren is lastig in regio Amsterdam vanwege de grondsoort (eenzijdige producten: melk en vlees...) Maar wie weet in de Flevopolder; regio is groot.

16:21:10 From Rachel : Wij vanuit VebaBox willen heel graag meewerken aan een concrete case

16:21:12 From Thieme Hennis : is er iemand van gemeente Amsterdam hier aanwezig met wie ik (ook werkzaam bij gemeente Amsterdam) over eventuele deelname hieraan kan hebben?

16:22:46 From akker02 : Leuk Rachel

16:53:47 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : connect vooral even <https://www.linkedin.com/in/markfrederiks/>

16:56:24 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : Qua IT verdiep je eens in hoe Wordpress zich heeft ontwikkelt. Hun Why democratizing publishing

16:56:25 From Muhanad (Verstrade) : Mocht iemand het leuk vinden om verder te sparren over deze onderwerp dan houd ik me graag aanbevolen. <https://www.linkedin.com/in/muhanad-alsalhi-b5111113/>

16:57:44 From Carlo Verhart : Van het totale landbouw areal dat gebruikt wordt in Europa is 65 % bestemd voor veevoer en biobrandstof en slechts 35% voor voedsel productie. <https://www.dewereldmorgen.be/artikel/2020/10/16/europese-landbouw-voedt-vooral-vee-en-autos-in-plaats-van-mensen/>

16:58:00 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : Samen met Universiteit wordt een landschapsanalyse gemaakt van het IT landschap van korte ketens.

16:59:24 From Ellen Vervoort-Nijssen : Moeten we ook eens gaan nadenken over logistieke Ethiek?

17:00:41 From akker02 : Misschien iets voor <https://www.uu.nl/onderzoek/ethiek-instituut>

17:00:44 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : Let's get Local!! Top!

17:01:04 From akker02 : Die hebben een soort serie "De ethiek van de...."

17:01:19 From Marius Monen - CSSF - TU/e : Zie bloomon

17:01:23 From Rachel : de horti is ook superinteressant

17:01:41 From akker02 : @Carlo: veevoer maar ook bloemen. Kun je ook wel wat van vinden.

17:02:27 From akker02 : Sommig land is nu eenmaal alleen voor gras echt geschikt. Maar goede akkerbouwgrond gaat nu naar bollen.

17:03:34 From Ruben den Uijl - Provincie Noord Holland : Paul is daarover al contact met de provincie?

17:03:56 From Mark Frederiks (local2local,Taskforce korte keten) : Dit is een must read! <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/23/9831>

17:04:20 From Thieme Hennis : leuke sessie, hij vloog voorbij, is er al een volgende bijeenkomst gepland?

17:04:32 From Yvonne de Boer : @ Ruben: valt onder slim en duurzaam RWS

17:05:07 From Ruben den Uijl - Provincie Noord Holland : Dank Yvonne. Ik ga navragen

In 2021 organiseren we weer nieuwe meetups. Wil je daarbij zijn, wil je meer informatie, of een bijdrage leveren aan de Green Deal ZES MRA? Lees [hier](#) meer of neem direct contact op met onze Challenge Lead Mobiliteit, [Richard Hoving](#).